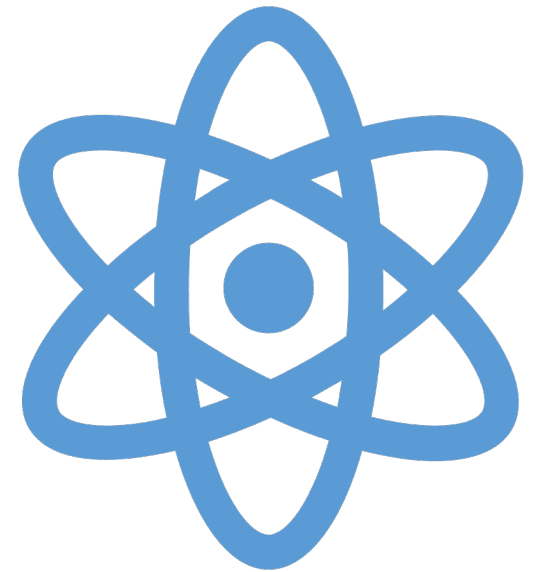

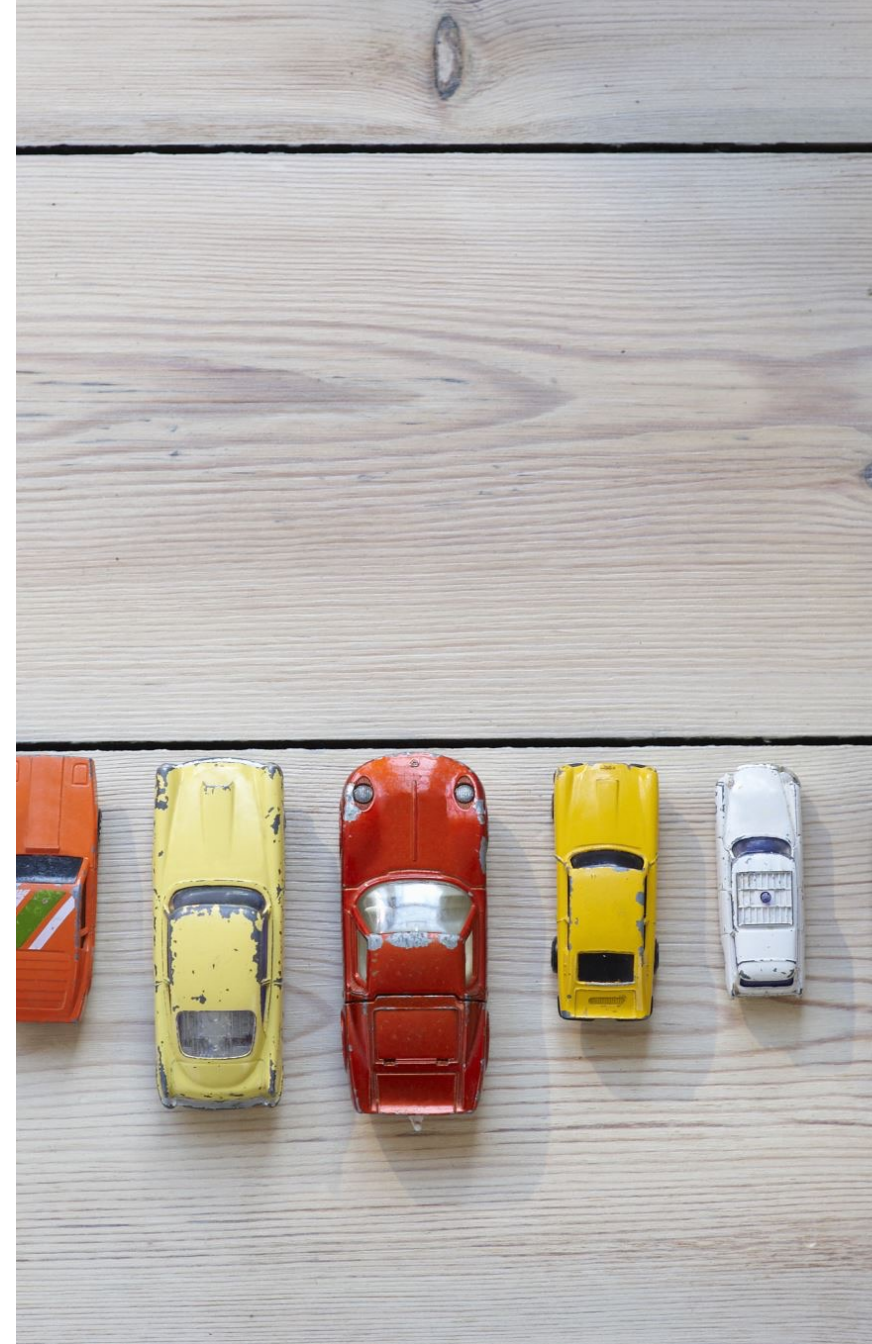
Η Διά βίου θεωρία επιλογής επαγγέλματος

Άννα Τσιμπουκλή

Τμηματοποιημένη-διαφορική αναπτυξιακή-κοινωνιο φαινομενολογική οπτική της επαγγελματικής συμπεριφοράς

- Αφορά **παιδιά-εφήβους-ενήλικες**
- Έμφαση στο περιεχόμενο, τη διεργασία και τα αποτελέσματα της επιλογής επαγγέλματος σε όλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ζωής (Super, 1953, 1957, 1990; Super, Savickas, & Super, 1996).
- Η επιλογή επαγγέλματος και εξέλιξη ως:
 - (1) **Συνεχής διεργασία** που αφορά τα διαφορετικά αναπτυξιακά στάδια σε όλη τη διάρκεια της ζωής ενός ατόμου
 - (2) **Διακανονισμός** ανάμεσα στο **ρόλο του εργαζόμενου** και σε **άλλους ρόλους** που αποτελούν τον ψυχοκοινωνικό χώρο του ατόμου στο πλαίσιο του οποίου οι άνθρωποι σχεδιάζουν τη ζωή
 - (3) Εφαρμογή της **αυτό-αντίληψης** σε εργασιακούς χώρους

Εστίαση

- Στάσεις
- Πεποιθήσεις
- Ικανότητες απαραίτητες για σχεδιασμό καριέρας, διερεύνηση, λήψη απόφασης και επιλογή
- Μία από τις δύο πιο επιδραστικές θεωρίες.
- Βάσεις:
- διαφορική ψυχολογία-differential psychology,
- αναπτυξιακή ψυχολογία –developmental psychology, και
- θεωρία αυτό-αντίληψης-self-concept theory

Εξέλιξη (Professor Donald E. Super, 1994)

- Θεωρία Ανάπτυξης Επαγγέλματος - career development theory

- Αναπτυξιακή Θεωρία Αυτό-αντίληψης - developmental self-concept theory

- Θεωρία Διαχρονικού ζωτικού χώρου - life-span, life-space theory
- Adult Career Concerns Inventory <http://www.vocopher.com>

Διαφορική ψυχολογία- Differential Psychology

- Η επιλογή επαγγέλματος ως αναπτυξιακή διεργασία (Super, 1942)
- Το περιεχόμενο της επαγγελματικής επιλογής ως αποτέλεσμα της σχέσης του εαυτού με το περιβάλλον (Super, 1980)
- Work Values Inventory (Super, 1970; Zytowski, 2009)
<https://humwork.uchri.org/wp-content/uploads/2015/01/Workvaluesinventory-3.pdf>

Αναπτυξιακή ψυχολογία

- Πώς τα άτομα αλλάζουν επαγγέλματα και θέσεις
- Αναπτυξιακή θεωρία επαγγελματικής συμπεριφοράς 14 θέσεων (Super et al., 1996).
- Έννοια της *επαγγελματικής ωριμότητας* (Super, 1955) ως η ετοιμότητα ενός ατόμου να αντιμετωπίσει αναπτυξιακές επαγγελματικές φάσεις
- Αλλαγή του όρου *επαγγελματική ωριμότητα* με τον όρο *ικανότητα επαγγελματικής προσαρμογής* (Savickas, 1997; Super & Knasel, 1981).

Αντίληψη
εαυτού (Self-
concept)=
Νοητικές
Αναπαραστάσεις
του εαυτού (Πώς
με βλέπω;)

- **Αυτό-παρατήρηση** των δικών τους προσωπικών χαρακτηριστικών και εμπειριών
- ‘η **εικόνα του εαυτού** στο πλαίσιο ενός ρόλου, μίας κατάστασης, μιας λειτουργίας ή σε ένα δίκτυο σχέσεων’
- Η επιλογή επαγγέλματος ως αποτέλεσμα των **ατομικών προσπαθειών** εφαρμογής της αυτό-αντίληψης σε διάφορους εργασιακούς ρόλους (Super, 1957; Super et al., 1963).
- **Το σύνολο των υποκειμενικών και αντικειμενικών παρατηρήσεων** διαμορφώνει το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα της επαγγελματικής συμπεριφοράς, της αναπτυξιακής κατάστασης και των ρόλων ζωής (Super et al., 1996).

Θεωρία
Προσωπικών
Εννοιολογικών
Κατασκευών-
Personal
construct theory
(Kelly, 1955)

- Νοητικά σχήματα που χρησιμοποιούν τα άτομα για να ερμηνεύσουν τον εαυτό τους και τα γεγονότα στη ζωή τους
- Η επιλογή επαγγέλματος με βάση τη δική τους “προσωπική αξιολόγηση αλλαγής της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και των κοινωνικών δομών στις οποίες ζουν και λειτουργούν” (Super, 1990, p. 223).
- Ψυχοκοινωνική θεώρηση
- Life-span theory: Κάθε αναπτυξιακό στάδιο αποτελείται από τη χρονολογική ηλικία και τις χαρακτηριστικές δράσεις που μαζί διαμορφώνουν την συνολική αφήγηση για την επαγγελματική ανάπτυξη.

Ανάπτυξη (0-13)

- Σκέψεις για το μέλλον
- Συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων ανάλογα με το αναπτυξιακό στάδιο
- Πεποίθηση ότι θα επιτύχει/υπευθυνότητα
- Ικανότητα για εργασίας (π.χ. συνέπεια στα μαθήματα, τήρηση χρόνου, δέσμευση)
- Θετική στάση

Διερεύνηση (14-24) (Arnett, 2004)

Αποκρυστάλλωση: σαφούς και σταθερής αυτό-αντίληψης σε σχέση με τις προτιμήσεις για επαγγελματικούς τομείς και για τα επίπεδα ικανοτήτων

Συγκεκριμενοποίηση: διερεύνηση διαφορετικών επαγγελματικών προτιμήσεων μέσω ημι-απασχόλησης, δραστηριοτήτων σχολικών και εξωσχολικών και διαμόρφωση προτιμώμενης επαγγελματικής ταυτότητας

Εφαρμογή της επαγγελματικής αυτό-αντίληψης σε έναν εργασιακό ρόλο: προετοιμασία, ανάληψη και διατήρηση μίας επαγγελματικής θέσης μέσω σχεδιασμού, διερεύνησης διαφορετικών επαγγελματικών ρόλων και γνώσεων για τις αρχές της λήψης αποφάσεων και τον κόσμο του επαγγέλματος.

Συντήρηση, στυλ, στρατηγική και βιωσιμότητα (45-65)

- Θα ήθελα να είμαι στην ίδια θέση εργασίας έως την σύνταξη;
- Αλλαγή εργασίας ή οργανισμού
- Η αρχική επαγγελματική ταυτότητα θα σταθεροποιηθεί στα επόμενα βήματα αλλαγής καριέρας
- Διατήρηση μίας ασφαλούς θέσης εργασίας μέσω συνεχούς εξειδίκευσης
- Αναβάθμιση γνώσεων και δεξιοτήτων για βελτίωση της απόδοσης
- Καινοτομία για πρόληψη της δυσαρέσκειας
- Αλλαγή εργασίας
- Απώλεια της θέσης εργασίας λόγω αποτυχίας του οργανισμού, οργανωσιακής αναδιάρθρωσης και υποβάθμισης της φύσης της εργασίας.

Αποστασιοποίηση (65+)

- Μείωση του φόρτου εργασίας και της παραγωγικότητας
- Σχέδιο συνταξιοδότησης
- Οργάνωση των οικονομικών
- Νέο ημερήσιο πλάνο
- Νέες σχέσεις εκτός χώρου εργασίας (Adams & Rau, 2011)
- Γέφυρα απασχόλησης- bridge employment (Zhan, Wang, Liu, & Shultz, 2009)- ημιαπασχόληση, αυτο-απασχόληση
- Encore careers (Freedman, 2007) – εναλλακτική εργασία με περισσότερο προσωπικό νόημα, αυτοεκπλήρωση ή κοινωνική προσφορά.